

BISKUPI POMORSCY z uwzględnieniem czasu protestantyzmu

Chrześcijaństwo dotarło na Pomorze Zachodnie za sprawą wielkich misjonarzy: św. Wojciecha i św. Ottona, bliskich współpracowników i przyjaciół polskich władców: Bolesława Chrobrego i Bolesława Krzywoustego. W oparciu o polską strukturę kościelną, o polską metropolię w Gnieźnie prowadzona była misja chrześcijaństwa, tworzone były zręby biskupstwa na Pomorzu, najpierw w pamiętnym roku tysięcznym w Kołobrzegu, a następnie w Wolinie i Kamieniu Pomorskim. Średniowieczny rozwój organizacji kościelnej został jednak zahamowany wprowadzeniem 13 XII 1534 r. przez książąt pomorskich Barnima IX i Filipa I i przy późniejszej akceptacji Kościoła w osobie biskupa Bartłomieja Svave protestantyzmu. Jednakże powyższa sytuacja religijna i polityczna, jak i ta po II wojnie światowej nie przeszkodziły temu, by Kościół tutaj nie tylko przetrwał, ale się jeszcze umocnił. Dowodem są bulle papieży: Pawła VI „Episcoporum Poloniae coetus” z dnia 28 VI 1572 r. erygująca nową diecezję szczecińsko-kamieńską i Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus” z dnia 25 III 1992 r. kreująca metropolię szczecińsko-kamieńską.

Należy zauważyć wielki wkład biskupów, jako rządców diecezji. Ich kroki zmierzały do tego, aby wiara tutaj ciągle wzrastała, a organizacja kościelna tych ziem była znana w Kościele powszechnym. To co nie udało się za czasów biskupa Wilhelma I (1244-1251), zostało zrealizowane w 1992 r. za rządów arcybiskupa Mariana Przykuckiego.

KATOLICYZM

Biskupstwo kołobrzesckie (1000 - 1015) siedziba Kołobrzeg
Reinbern 1000 - 1015

Biskupi misyjni (1124 - 14 X 1140) siedziba Bamberg
Otton 1124-1139
Egilbert 1139-1140

Biskupstwo pomorskie (14 X 1140 - 12 II 1188) siedziba Wolin
Wojciech 1140-1162
Konrad I 1162-1186 (od 1176 r. w Kamieniu)
Zygfryd 1186-1191 (od początku rezydował w Kamieniu)

Diecezja kamieńska (12 II 1188 – 12 X 1545) siedziba Kamień

Zygwin	1191-1219
Konrad II ks. pomorski	1219-1233
Konrad III	1233-1241
Wilhelm I	1244-1251
Herman von Gleichen	1251-1289
Jaromar ks. Rugii	1298-1293
Wiesław elekt	1294-1296
Piotr	1296-1300
Ginter elekt	1300
Henryk von Wacholtz	1301-1317
Konrad IV	1317-1324
Jan Von Goettingen elekt	1324
Henryk von Henneberg elekt	1324
Wilhelm II (Arnold von Eltz)	1324-1330
Fryderyk von Eickstedt	1330-1343
Jan I ks. sasko-łużycki	1343-1370
Filip von Rehberg	1370-1385
Jan II Willekini	1385-1386
Bogusław VIII ks. pomorski elekt	1386
Jan III Brunonis	1386-1394
Jan IV ks. opolski	1394-1398
Mikołaj I von Schippenbeil	1398-1410
Magnus ks. sasko-łużycki	1410-1424
Zygfyd II von Boock	1424-1446
Henning Iven	1446-1468
Henning Kossebade elekt	1468
Ludwik von Eberstein elekt	1472
Mikołaj II von Tuengen	1472-1478
Marinus von Fregeno	1479-1482
Angelus von Sessa	1482-1485
Mikołaj Westphal elekt	1483
Benedykt Wallenstein	1485-1498
Marcin von Karith	1498-1521
Erazm von Manteuffel	1521-1544
Bartłomiej Svave	1544-12 X 1545 (oddał biskupstwo w ręce protestanckich książąt, a sam przyjął wyznanie augusburskie i został superintendentem)

PROTESTANTYZM

Zależność jurysdykcyjna dawnych terenów diecezji kamieńskiej

Apostolski Wikariat Północy (12 X 1545 – 6 I 1622) w XVI w. zależny od nuncjusza apostolskiego w Kolonii

Nuncjatura w Warszawie (6 I 1622 – 1789) siedziba Warszawa

Biskupstwo w Paderborn (1789 – 17 VII 1821) siedziba Paderborn

Bp F. Egon von Fuerstenberg w 1811 i 1812 r. subdelegował ją ordynariuszowi wrocławskiemu

Biskupstwo wrocławskie (17 VII 1821 - 12 VIII 1930) - Wrocław

Biskupstwo berlińskie (12 VIII 1930 - 10 VII 1945) siedziba Berlin
10 VII 1945 r. bp K. Preysing przekazuje ks. Kazimierzowi Świetlińskiemu TChr. jurysdykcję kościelną na obszar Pomorza Zachodniego

KATOLICYZM

Administracja Apostolska Kamieńska, Lubuska i Prałatury Pilskiej
(15 VIII 1945 - 28 V 1967) siedziba Gorzów Wielkopolski (od 30 I 1951 r. potoczna nazwa: Ordynariat Gorzowski)

ks. inf. Edmund Nowicki: 15 VIII 1945 - 26 I 1951

administrator apostolski

ks. inf. Tadeusz Załuczowski: 30 I 1951 - 19 II 1952

wikariusz generalny Prymasa Polski

ks. inf. Zygmunt Szelążek: 12 V 1952 - 6 XII 1956

wikariusz generalny Prymasa Polski

ks. bp Teodor Bensch: 6 XII 1956 - 7 I 1958

wikariusz generalny Prymasa Polski

ks. bp Wilhelm Pluta: 4 VII 1958 - 28 V 1967

wikariusz generalny Prymasa Polski

Administracja Apostolska Gorzowska (28 V 1967 - 28 VI 1972)
siedziba Gorzów Wielkopolski

ks. bp Wilhelm Pluta: 28 V 1967 - 28 VI 1972 bp gorzowski

Diecezja Szczecińsko-Kamieńska (28 VI 1972-25 III 1992)
siedziba Szczecin

ks. bp Jerzy Stroba 28 VI 1972 - 4 III 1979

ks. bp Kazimierz Majdański 4 III 1979 - 25 III 1992 -

Archidiecezja Szczecińsko-Kamieńska (25 III 1992 -)
siedziba Szczecin

ks. abp Marian Przykucki: 25 III 1992 -

ks. Grzegorz Wejman

ZUSAMMENFASSUNG

DIE BISCHÖFE VON POMMERN

Die tausendjährige christliche Geschichte von Westpommern hat mit sich die großen Religions-, Kultur-, Organisations-, Gesellschafts- und Wirtschaftsänderungen beigebracht. Die pommerschen Bischöfe stehen im Mittelpunkt dieser Geschichte. Wir sind verpflichtet ihre Namen nie vergessen, wenn wir wichtig jede Epoche der vergangenen Zeit in ihren Verhältnissen bewerten wollen.

Grzegorz Wejman